

ביאור הגילוי של ה"מגלה עמוקות" קרח ראה שאהרן יתגלגל בשמואל הלוי ומזה טעה שאינו ראוי להיות כהן גדול

את הקערה על פיה להשליט מדת הדין על מדת החסד, ואם כן ראוי לסלקו מן העולם כמו שסילקו את קרח, כדי שלא יחריב העולם שאינו מתקיים במדת הדין כי אם במדת החסד.

ויש להוסיף תבלין על פי מה שכתב ב"ספר הגלגולים" לרבינו האריז"ל [הביאו לדפוס הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווע זי"ע] (פרק סד): "אהרן הכהן נתגלגל בעלי הכהן ובעון עבודה זרה הוא חייב סקילה, ולכן ותשבר מפרקתו ויפול מעל הכסא", וכן הביא ב"סדר הדורות" (אלף השלישי ב' אלפים תתל"א ד"ה עלי הכהן) בשם המקובל האלקי רבי ישראל סרוק תלמיד האריז"ל:

"עלי גלגול אהרן הכהן וקיבל עונשו ממעשה העגל, וראיה לדבר כי הוא אמר (שמות לב ב) פרקו נזמי הזהב אשר באזני נשיכם, ועל כן נשברה מפרקתו". פירוש עלי גלגול אהרן שבר את מפרקתו בפטירתו, כמו שכתוב (שמואל א ד יח): "וייהי כהזכירו את ארון האלקים ויפול מעל הכסא אחורנית בעד יד השער ותישבר מפרקתו וימת, כי זקן האיש וכבד והוא שפט את ישראל ארבעים שנה".

והוסיף שם כי הן אמת שכוננת אהרן היתה לשם שמים, כמבואר במדרש (ויק"ר י ג) כי אחרי שהרגו את חור שהיה נביא, חשש אהרן שם יהרגו גם אותו, יתקיים בהם מקרא שכתוב (איכה ב כ): "אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא", ושוב לא יהיה להם תיקון ח"ו, מיד אמר אהרן: "מוטב שיתלה הסרחון בי ולא בישראל", אך עם כל זאת הקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה והיה צריך כפרה במיתת עלי.

[ואל תתמה שהרי לפי המבואר נתגלגל אהרן בשמואל ואיך נתגלגל גם בעלי, כי כבר ביאר האריז"ל ב"שער הגלגולים" כמה פעמים, שכל נשמה כוללת כמה ניצוצות שיכולים להתחלק במשה גלגולים, וראיה לדבר מנשמת משה שמתפשטת בכל צדיק וצדיק אפילו בדור אחד. אולם ראה נא נפלאות מדרכי ה' בסוף המאמר, כי אהרן כלל בתוכו שתי בחינות נשמה, אחת כשהיה לוי נתגלגלה בשמואל, השנייה אחרי שנעשה כהן שנתגלגלה בעלי].

מעתה מבואר ביתר שאת, מדוע ביקש עלי הכהן גדול גלגולו של אהרן הכהן גדול להעניש את שמואל, כי כשראה ששמואל מבני בניו של קרח לא נהג בו כבוד, שפט מזה כי כמו שקרח חלק על אהרן הכהן, כן בן בנו שמואל חולק עליו גלגולו של אהרן הכהן, לכן ביקש להמיתו בידי שמים כמו שהמית משה את קרח.

התלמיד שהוא דין צריך להיכנע תחת הרב שהוא חסד

חשבתני דרכי לבאר בזה מה שאמר עלי לשמואל: "מורה הלכה בפני רבך את, וכל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה", ואגב נבאר גם כן מדוע חמור כל כך האיסור להורות הלכה בפני רבו עד כדי חיוב מיתה. נקדים מה ששינוי בגמרא (סוכה מט:): "מאי דכתיב (משלי לא כו) פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה, וכי יש תורה של חסד ויש תורה שאינה של

טעות קרח שרצה להגביר מדת הדין על מדת החסד

פתח דברינו יאיר לבאר כל זה על פי מה שכתב בספר הנפלא "עמודיה שבעה" (סימן כח השני), לבאר דברי הזוהר הקדוש (פרשת קרח קעו). בענין טעותו של קרח: "תא חזי אהרן ימינא, ליואי שמאלא, קרח בעי למעבד חלופא דימינא לשמאלא בגין כן אתענש". פירוש: "בא וראה אהרן ימין, ליום שמאל, קרח רצה לעשות חילוף מימין לשמאל לכן נענש".

ומבאר ה"עמודיה שבעה" כוננת הזוהר הקדוש, כי קרח שהיה לוי שמדתו דין מצד שמאל, ביקש להשליט את הדין מצד שמאל, על הכהנים שמדתם חסד מצד ימין, ובלשון קדשו:

"וביאור הענין, כי הכהנים הם מצד החסד והם תלויים בימינו של הקב"ה, וליום הם מצד הדין הם בשמאלו של הקב"ה, וליום שהם מצד הדין, צריכים שיהיו נכנעים לפני הכהנים שהם מצד החסד ולמשול עליהם... וקרח שהיה לוי מצד שמאל, וביקש שיהיה כהן למשול על הכהנים, בזה רצה להפך סדרי בראשית ומעשי מרכבה לכך נענש".

והביאור בזה על פי מה שפירש רש"י (בראשית א א): "בראשית ברא אלקים, ולא אמר ברא ה', שבתחילה עלה במחשבה לבראותו במדת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מדת הרחמים ושתפה למדת הדין, והיינו דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים".

הרי שאין העולם מתקיים בשם אלקים שהוא מדת הדין, כי אם בהקדמת שם הוי"ה שהוא מדת הרחמים, [רחמים הוא שילוב של חסד ודין אלא שהחסד מתגבר שם על הדין]. וזהו הטעם שצוה הקב"ה ללוים לשרת את הכהנים ולהיכנע לפניהם, כדי לעשות בכך פועל דמיון שגם למעלה תיכנע מדת הדין לפני מדת החסד, שהוא קיום העולם במדת הרחמים [משולב מחסד ודין כאשר החסד מתגבר על הדין].

בא וראה מה שמבואר בזוהר חדש (מדרש רות קו. ד"ה תליתאה), כי מטעם זה רוחצים הלויים את ידיהם של הכהנים לפני שעולים לדוכן, כדי להכניע בכך מדת הדין של הלויים תחת מדת החסד של הכהנים, לכן קרח שביקש להגביר את הלויים שהם דין על הכהנים שהם חסד, הרי זה כאילו רצה להחריב את העולם שאינו מתקיים במדת הדין.

עלי חשב כי שמואל ממשיך בדרכי קרח זקינו

מעתה יפתח לנו שערי אורה להבין, מדוע הקפיד עלי הכהן כל כך על שמואל שהורה הלכה בפני רבו, עד שביקש להמיתו בידי שמים למרות שהיה רק בן שנתיים, כי עלי היה מבני בניו של אהרן הכהן הגדול שמדתו חסד, ואילו שמואל היה מבני בניו של קרח הלוי שמדתו דין.

לכן כאשר ראה עלי ששמואל אינו נכנע בפניו, בכך שהוא מורה הלכה בפני רבו, שפט מזה כי שמואל מבני בניו של קרח אוחז במעשה אבותיו בידו, שכבר אז ביקש להפוך

הרבה צדיקים שירדו בעולם הזה כדי ללמד את ישראל דרכי ה', ומי לנו גדול ממושה רבינו שיוורד בעולם הזה בכל דור ודור על ידי שמתלבש בצדיקי הדור, כמבואר בתיקוני זוהר (תיקון סט קיד): "ואתפשטותיה דמשה בכל דרא ודרא ובכל צדיק וצדיק".

"אל הנער הזה התפללתי"

בדרך זו במסילה נעלה לבאר בדחילו ורחימו, הטעם שסיבב הקב"ה מסבב כל הסיבות שאהרן הכהן נתגלגל בשמואל הנביא שהיה לוי, זאת ועוד, איך ירד מקדושת כהונה לקדושת לוייה, בהקדם לבאר מאמר פלא בענין שמואל הנביא בגמרא (ברכות לא:): על מה שאמרה חנה לעלי הכהן (שמואל א א כז): "אל הנער הזה התפללתי".

"אמר רבי אלעזר, שמואל מורה הלכה לפני רבו היה, שנאמר (שם שם כה) וישחטו את הפר ויביאו את הנער אל עלי, משום דוישחטו את הפר הביאו הנער אל עלי, אלא אמר להן עלי קראו כהן ליתי ולשחוט, [הזמינו כהן שיבוא וישחט את הקרבן], חזינהו שמואל דהו מהדרי בתר כהן למישחט, [ראה שמואל שהיו מהדרין אחר כהן שישחט], אמר להו, למה לכו לאהדורי בתר כהן למישחט, [למה לכם לחזר אחר כהן לשחוט], שחיטה בור כשרה.

איייתוהו לקמיה דעלי, [הביאו את שמואל לפני עלי], אמר ליה [עלי לשמואל], מנא לך הא, אמר ליה [שמואל], מי כתיב ושחט הכהן, והקריבו הכהנים כתיב, מקבלה ואילך מצות כהונה, מכאן לשחיטה שכשרה בזר. אמר ליה [עלי], מימר שפיר קא אמרת, [יפה אתה אומר], מיהו מורה הלכה בפני רבך את, וכל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה.

אתיא חנה וקא צווחה קמיה [באה חנה וצעקה לפני עלי], אני האשה הנצבת עמכה בזה וגו', [עמדתי אתך כשהתפללתי לפני ה' שאזכה לבן], אמר לה [עלי], שבקו לי דאענשיה ובעינא רחמי ויהיבי לך רבא מיניה, [תנו לי להענישו ובעינא רחמי ויהיבי לה' שיתן לך בן אחר הגדול ממנו], אמרה ליה [חנה], [שמואל א א כז] אל הנער הזה התפללתי". ופירש רש"י: "על זה ולא לאחר".

המהרש"א ב"חידושי אגדות" מתמה על כך, איך ביקש עלי להעניש את שמואל על שהורה הלכה בפני רבו, הלא שמואל עדיין היה קטן בן שנתיים, ככתוב (שמואל א א כב): "עד יגמל הנער והביאותיו ונראה את פני ה'". ופירש רש"י: "עד יגמל לסוף כ"ד חדשים שכך זמן תינוק לינק". ותירץ שלא רצה להענישו בידי אדם אלא בידי שמים, כמבואר בגמרא (עירובין סג). שהמורה הלכה בפני רבו חייב מיתה רק בדיני שמים, ומאחר שכבר יש בו דעת אפשר להענישו.

אולם עדיין צריך ליישב הפליאה הגדולה, אם עלי חשב כי שמואל חייב מיתה בידי שמים על שהורה הלכה בפני רבו, כי כבר היה ניכר וחכים, איך הסכים לבטל ממנו את העונש, רק בגלל מה שאמרה חנה: "אל הנער הזה התפללתי" - על זה ולא לאחר, וכי יעלה על הדעת לבטל עונש שמגיע לאדם מצד הדין משום שאמו התפללה עליו.

בפרשתנו פרשת קרח מביא רש"י (במדבר טז ז) בשם מדרש תנחומא: "וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר בשבילו אני נמלט". ויש לתמוה איך לא עלתה על דעתו של קרח, כי יתכן מאד ששמואל הוא אחד מאותם הצדיקים שיצאו מרשע, ומי לנו גדול מאברהם אבינו הראשון שיצא מתרח שהיה עובד עבודה זרה, והאמהות רחל ולאה שיצאו מלבן הארמי.

ויש ללמוד ביאור נפלא על טעותו של קרח, ממשנתו הטהורה של המקובל האלקי בעל "מגלה עמוקות" על ואתחנן (אופן לג), על פי מה שמצינו כשסירב משה ללכת בשליחותו של מקום להוציא את ישראל ממצרים כתוב (שמות ד יד):

"ויחר אף ה' במשה ויאמר, הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא, וגם הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמוח לבו". ופירש רש"י בשם הגמרא (זבחים קב): "הלא אהרן אחיך הלוי, שהיה עתיד להיות לוי ולא כהן, והכהונה הייתה אומר לצאת ממך, מעתה לא יהיה כן, אלא הוא יהיה כהן ואתה הלוי".

"הלא אהרן אחיך הלוי" שיתגלגל בשמואל הלוי

אולם ה"מגלה עמוקות" מבאר מקרא זה בדרך סוד, והנה הדברים בלשון קדשו:

"ומה שכתב הלא אהרן אחיך הלוי (שמות ד יד), רמז לו רזא עילאה שאהרן יתגלגל אחר כך ויהיה לוי והוא שמואל, וזה היה טעות קרח שראה שמואל יוצא ממנו שהוא אהרן ממש. וזהו שכתוב העיני האנשים ההם תנקר (במדבר טז יד), שדרשו רבותינו ז"ל (תנחומא קרח סימן ה) עינו הטעתו שראה שמואל יוצא ממנו שהוא ממש אהרן".

ונראה לבאר דבריו הקדושים, מדוע ראיית קרח שאהרן יתגלגל בשמואל גרמה לו לחלוק עליו, על פי הידוע כי קדושת כהונה גדולה מקדושת לוייה, לכן כאשר ראה קרח שאהרן הכהן גדול יתגלגל בשמואל שהיה רק לוי, התפלא מדוע יתגלגל בלוי שהוא פחות מכהן, הלא כלל גדול הוא (מגילה ט:): "מעלין בקודש ולא מורדין", ומזה שפט כי אהרן לא היה ראוי להיות כהן גדול, לכן נתגלגל בשמואל הלוי לכפר על מה שהיה כהן גדול שלא כדין.

על פי האמור מבאר ה"מגלה עמוקות" מה שאמרו דתן ואבירם למשה: "העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה", כלומר האם אתה רוצה לנקר את עינינו הרואות, שעתידי אהרן להתגלגל בשמואל שהיה לוי, והרי מזה יש לנו הוכחה ברורה שאינו ראוי להיות כהן גדול. אולם קרח טעה בזה טעות גדולה, כי באמת אהרן בגודל קדושתו היה ראוי להיות כהן גדול, כמו שהעיד עליו משה רבינו (טז ד): "בוקר יודעה ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו ואת אשר יבחר בו יקריב אליו".

ומה שנתגלגל בשמואל הנביא שהיה לוי, הוא כדי לסייע לו לתקן תיקון גדול בדור ההוא כמו שנבאר בעזרת השם, וכבר מצינו

חסד... תורה ללמדה זו היא תורה של חסד, שלא ללמדה זו היא תורה שאינה של חסד".

ונראה לבאר העניין על פי מה ששינו בגמרא (ע"ז ד:), כי בראש השנה אין להתפלל ביחיד תפלת מוסף בשלש שעות הראשונות של היום, כי הקב"ה יושב אז ועוסק בתורה שנקראת "אמת" שהוא דין גמור, ולכן בשעות הללו: "אין הקב"ה עושה לפניו משורת הדין". נמצאנו למדים מזה יסוד גדול, כי כאשר אדם עוסק בתורה שנקראת "אמת", הרי הוא נמצא בבחינת דין גמור בלי חסד שהוא לפניו משורת הדין.

לפי זה יש לומר כי מטעם זה צריך לעשות חסד עם התורה ללמדה לאחרים, כדי להמתיק על ידי חסד זה את הדין של התורה, ובזכות זה נזכה מדה כנגד מדה להנהיגת החסד לפניו משורת הדין. הנה כי כן זהו ביאור הגמרא: "תורה ללמדה זו היא תורה של חסד, שלא ללמדה זו היא תורה שאינה של חסד", כי אם אינה מלמדה לאחרים הרי התורה מצד עצמה שנקראת "אמת" אינה חסד אלא דין גמור, ורק אחרי שמלמדה לאחרים היא נעשית בבחינת "תורת חסד", כי דיני התורה נמתקים על ידי החסד שמלמדה לאחרים.

כאשר נתבונן בזה נשכיל ללמוד מזה חידוש גדול, כי הרב שמלמד תורה לתלמידיו הוא מרכיב למדת החסד, בבחינת: "תורה ללמדה זו היא תורה של חסד", ואילו התלמיד שמקבל תורה מפי רבו הוא בבחינת דין, כי תורה שלא ללמדה: "היא תורה שאינה של חסד". ולכן כמו שהלוי צריך להיכנע לפני הכהן, כדי להמתיק הדין שבו על ידי החסד של הכהן, כן התלמיד שמדתו דין צריך להיכנע לפני רבו ודינו נכנע בפניו מינה, כי הוא מגביר מדת הדין על מדת החסד שאין העולם יכול להתקיים בה.

מעשה ירווח לנו להבין ביתר שאת, מדוע כאשר חשב עלי הכהן גדול ששמואל הלוי אינו נכנע בפניו, ובכך הרי מגביר מדת הדין על מדת החסד, זאת ועוד שהוא מורה הלכה בפני רבו, אשר גם בכך הוא מגביר מדת הדין של התלמיד על מדת החסד של רבו, הרי לנו שני סימנים מובהקים שהוא אוחד במעשה זקינו קרח הלוי, אשר כבר אז לא נכנע בפני אהרן הכהן, לכן ביקש להענישו במיתה בידי שמים כמו שנענש קרח על ידי משה.

כהן אסור לשחוט קרבן כדי שלא יפגם חסד שבו

אלא שעדיין נשאר לנו לבאר: א) מדוע באמת הורה שמואל הלכה בפני רבו עלי, הלא בהיותו כבר אז גדול בתורה בודאי ידע, שהמורה הלכה בפני רבו חייב מיתה. ב) מה היתה הטענה של חנה: "אל הנער הזה התפללתי", וכי משום כך ראוי לבטל הנימוק שצריך להענישו בעונש מיתה על שהורה הלכה בפני רבו.

ויש לומר בזה רעיון נשגב בהקדם מה שכתב ב"יערות דבש" (חלק א דרוש טז ד"ה וזהו הענין הנאמר בשמואל) ליישב מה שהורה שמואל הלכה בפני רבו, על פי הידוע שיטת הווהר הקדוש (פרשת נשא קכד). כי כהן אסור לשחוט כדי שלא יפגום במדת החסד שבו: "ושחט את בן הבקר, ושחט אחרא ולא כהנא, דכהנא אסיר ליה בדינא, בגין דלא יפגים הוא אתר דאחיד ביה". כלומר מדת כהן היא חסד, ואם הוא שוחט שהוא מעשה של דין, הרי זה פוגם במדת החסד שבו.

מעשה יאיר עיינו להבין מעשה הנשגב של שמואל, כי דוקא משום שהיה לוי אשר תפקידו בקודש להיכנע בפני הכהן, כדי לעשות בכך פועל דמיון שתיכנע מדת הדין לפני מדת החסד, זה גרם לו להורות הלכה בפני רבו, כדי לבטל

בכך מה שנהגו בימי עלי להביא כהן שישחט את הקרבן, אשר במעשה זה נפגם מדת החסד של הכהן, ושוב אין תועלת במה שנכנע הלוי תחת הכהן שמדת החסד שבו נפגמה.

ויש להוסיף תבלין על פי המבואר בגמרא (עירובין סג.), כי לאפרושי מאיסורא מותר להורות הלכה אפילו בפני רבו, ומפרש הטעם שנאמר (משלי כא ל): "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה', כל מקום שיש בו חילול השם אין חולקין כבוד לרב". והנה גם כאן אם מדת החסד של הכהן היתה נפגמת, לא היה העולם יכול להתקיים במדת הדין, שהרי מטעם זה הקדים הקב"ה את השם הו"ה לשם אלוקים: "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים".

נמצא כי גם כאן שייך לומר: "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'", כי שחיתת כהן שפוגמת במדת החסד שבו, שלא יוכל להמתיק את הדין של הלוי, מנוגדת לשם הו"ה מדת הרחמים [שילוב של חסד ודין]. ועל זה יוצדק לומר: "כל מקום שיש בו חילול השם", חילול השם הו"ה רחמים על ידי שמגביר את הדין על החסד, "אין חולקין כבוד לרב". לכן דוקא משום שהשתוקק שמואל הלוי למלא את תפקידו, להכניע מדת הדין של הלוי תחת מדת החסד של הכהן, זה גרם לו להורות הלכה בפני רבו עלי, כדי לבטל המנהג להביא כהן לשחוט את הקרבן.

שמואל הוא אותיות שמו א"ל שהוא חסד

בדרך זו נמשיך לבאר איך הוכיחה חנה לעלי, שאין ראוי לענוש את שמואל באמרה: "אל הנער הזה התפללתי". נקדים מדרש נפלא על הכתוב (שמואל א א כג): "ויאמר לה אלקנה אישה עשי הטוב בעיניך שבי עד גמלך אתו אך יקם ה' את דברו", ומפרש רש"י בשם מדרש אגדה:

"רבי נחמיה בשם רבי שמואל בר רב יצחק אמר, בכל יום ויום בת קול יוצאת ומפוצצת בעולם ואומרת, עתיד צדיק אחד לעמוד ושמו שמואל, וכל אשה שהיתה יולדת בן, היתה קוראה שמו שמואל, כיון שהיו רואים את מעשיו, היו אומרים אין זה שמואל, וכיון שנוולד זה וראו מעשיו, אמרו דומה שזה הוא, וזהו שאמר יקם ה' את דברו, שיהא זה שמואל הצדיק".

ב"יוסף תהלות" להגה"ק החיד"א זצ"ל (תהלים צט ו) הביא בשם המדרש: "ארבעים שנה קודם שנוולד שמואל היתה בת קול יוצאת, עתיד צדיק אחד להיוולד ושמו שמואל, וכל הנשים היולדות בנים קראו שמותם שמואל, והיתה הבת קול מתמידה, והיו יודעין שלא נולד שמואל עדיין, וכשנולד שמואל בן חנה פסקה הבת קול, וידעו כל ישראל כי נאמן שמואל לנביא". [וכן מבואר ב"שער הפסוקים" להאריז"ל (שמואל א) כי ארבעים שנה לפני שנוולד שמואל יצאה בת קול הנ"ל].

והנה מאחר שיצאה בת קול ארבעים שנה קודם לידתו, שעתיד צדיק אחד להיוולד ושמו שמואל, משמע שיש חשיבות גדולה לשם "שמואל", וכן שנינו בגמרא (ברכות ז): "מנא לן דשמא גרים, אמר רבי אלעזר דאמר קרא (תהלים מו ט) לנו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ, אל תקרי שמות אלא שמות". וצריך ביאור מהי המשמעות של השם "שמואל".

אך לפי האמור יש לומר, על פי הידוע כי שם א"ל הוא מדת החסד, כמו שכתוב (תהלים נב ג): "חסד אל כל היום", הנה כי כן מאחר שעבודתו של שמואל היתה, לבטל מה שנהגו עד אז להביא כהן לשחוט את הקרבן, על כן נקרא שמו שמואל"ל שהוא אותיות שמו א"ל, לרמוז שתפקידו בקודש לשמור שלא יפגם מדת החסד שם א"ל על ידי השחיתה של הכהן.

מעשה יאיר עיינו להבין מה שאמרה חנה לעלי: "אל הנער הזה התפללתי", כלומר אל

הנער הזה התפללתי כל ארבעים שנה שיצאה הבת קול, שעתיד צדיק אחד להיוולד ושמו "שמואל", והרי מזה מוכח שזאת היא עבודתו בקודש לשמור על שם א"ל חסד שלא יפגם, לכן כאשר שמע עלי טענה צודקת זו ביטל את העונש מיתה משמואל.

נשמת אהרן הלוי נתגלגלה בשמואל הלוי

כיון שבאנו לידי כך ירווח לנו להבין מה שסיבב הקב"ה שנשמת אהרן נתגלגלה בשמואל, כדי לסייע לו לבטל מה שנהגו להביא כהן לשחוט את הקרבן ופגמו בכך במדת החסד, נמצא כי מה שנתגלגל אהרן בשמואל הלוי, לא היה ח"ו כמו שחשב קרח משום שלא היה ראוי לכהונה גדולה, אלא אדרבה כדי לסייע לשמואל להציל את קדושת הכהונה.

ועתה בא וראה נפלאות דרכי ה' בגלגולי נשמות: כבר למדנו מרש"י שאהרן היה תחילה רק בבחינת לוי ומשה בבחינת כהן, אלא שאחר כך על ידי סירובו של משה רבינו ללכת בשליחותו של מקום להוציא את ישראל ממצרים, החליף הקב"ה את בחינתם כי אהרן נתעלה למדרגת כהונה ומשה למדרגת לוי. נמצא לפי זה כי אהרן הכהן היו לו שתי בחינות של נשמה, בחינה א' נשמת לוייה טרם שנתעלה לכהונה, בחינה ב' נשמת כהונה אחרי שנתעלה לכהונה.

לפי זה לא נפלאות היא ולא רחוקה לומר, כי אותה בחינת נשמה של לוייה, שהיתה לאהרן טרם שנתעלה לכהונה, נתגלגלה בשמואל הנביא שהיה לוי, ובכך מצא מין את מינו לוי המסייע ללוי, והטעם שנתגלגלה נשמה זו בשמואל הוא, כדי לסייע לו בעבודת הלוי להכניע את הדין לפני החסד, על ידי שיגלה לעלי שלא יביא כהן לשחוט את הקרבן כי זה פוגם במדת החסד, ומי כנשמת אהרן ראויה לגלות ענין זה, שהרי אהרן התחיל בעבודת הכהונה במדבר כשיצאו ממצרים, ובודאי שצמצא רבינו נותן התורה הזהירו להימנע ממעשה השחיתה, כדי שלא יקלקל את מדתו מדת החסד.

אבל הנשמה השניה של אהרן אחרי שנתעלה לכהונה גדולה, נתגלגלה בעלי שהיה גם כן כהן גדול, ובכך מצא מין את מינו כי נשמת אהרן הכהן גדול סייעה לעלי הכהן גדול, ואילו בפטירתו של עלי כשנפל מהכסא ושבר מפרקתו, סייע לאהרן שהיה מגולגל בו לכפר על חטא העגל.

הרווחנו להבין בזה הקשר הנפלא בין הדרש של הגמרא שהביא רש"י והרמז של ה"מגלה עמוקות", כי רש"י מביא בשם הגמרא: "הלא אהרן אחיך הלוי, שהיה עתיד להיות לוי ולא כהן, והכהונה הייתה אומר לצאת ממך, מעתה לא יהיה כן, אלא הוא יהיה כהן ואתה הלוי". ואילו ה"מגלה עמוקות" מפרש כי הקב"ה רמוז לו: "הלא אהרן אחיך הלוי" - שעתיד להתגלגל בשמואל שהיה לוי, וצריך ביאור מדוע גילה הקב"ה למשה ענין זה בפסוק ההוא.

אך לפי האמור שתי הדרשות עולות בקנה אחד כפתור ופרח, כי אכן כמו שדרשו בגמרא אהרן היה תחילה לוי ונתעלה באותה שעה למדרגת כהונה, אולם לפי זה יפלא הלא הקב"ה יודע מראשית דבר אחרית דבר, מדוע אם כן ברא תחילה את אהרן עם נשמת לוי ואחר כך נתעלה לנשמת כהן.

לכן כדי לתרץ ענין זה גילה לו הקב"ה: "הלא אהרן אחיך הלוי" - שעתיד להתגלגל בשמואל שהיה לוי, כדי לסייע לו בעבודת הלוייה להכניע את הדין לפני החסד, על ידי שלא יעשו עבודת השחיתה בכהן שמדתו חסד כי אם בזר, ולכן סיבב הקב"ה שאהרן יהיה תחילה בבחינת לוי ורק אחר כך יתעלה לכהונה גדולה, כדי שנשמת הלוי שלו תוכל להתגלגל בשמואל הלוי לסייע לו בעבודתו בקודש.

מגלה עמוקות: הקב"ה רמז למשה: "הלא אהרן אחיך הלוי", שאהרן יתגלגל בשמואל הנביא שהיה לוי

זוהר הקדוש: לוי שמדתו דין צריך להיכנע לפני הכהן שמדתו חסד, כדי להגביר מדת החסד על מדת הדין

עלי ביקש להעניש את שמואל במיתה, כי חשב שהוא אוחד במעשה זקינו קרח שלא להיכנע בפני הכהן

זוהר הקדוש: כהן אסור לשחוט את הקרבן, כי מעשה השחיתה הוא דין שפוגם במדת החסד של הכהן

יערות דבש: שמואל הורה הלכה שלא להביא כהן לשחיטת הקרבן כדי למנוע פגם במדת החסד של הכהנים

מדרש: ארבעים שנה לפני שנוולד שמואל יצאה בת קול כל יום: "עתיד צדיק אחד להיוולד ושמו שמואל"

שמואל"ל הוא אותיות שמו א"ל שהוא חסד, ככתוב: "חסד אל כל היום", לרמז על עבודתו להציל מדת החסד

נשמת אהרן כשהיה לוי נתגלגלה בשמואל הלוי, נשמת אהרן הכהן גדול נתגלגלה בעלי הכהן גדול